

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 8 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל
בנשיאות בנש"ק טורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק הטלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש הטלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 603

משכיל לדוד

פרשת כי תשא

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

עד היכן מגיע כוחו של היצר הרע

"פרקו זמני הזהב אשר באזני נשיכם בנכים ובנותיכם והביאו אלי".
(שמות לב. ב.)

רש"י הקדוש מסביר במקום, שאהרן ידע כי קשה להוציא את התכשיטים מהנשים, ולכן רצה בזה לעכבם עד שמושה יחזור. אולם בני ישראל מהירו והביאו מהנשים את התכשיטים.

ויש לשאול כאן כמה שאלות. הרי בני ישראל היו עשירים גדולים, והיה להם הרבה זהב באוצרות שלהם, שהרי הם קיבלו כסף וזהב רב בבית מצרים ובבית הים. ולא עוד, הם היו גם חכמים גדולים, ובוודאי הבינו שאהרן רוצה לעכבם בזה שאומר להם להביא תכשיטים מבניהם ונשיהם. שכן הנשים לא יסכימו כל כך מהר, וכי אז יהיו מריבות במשפחות. אם כן, מדוע הם לא הביאו מיד מהאוצרות שלהם.

ועל כולנו; איך בני ישראל הגיעו בכלל לטעות כזאת טעות גדולה, להגיד על עגל אוכל עשב את המילים "אלה אלהיך ישראל".

והנראה להסביר עד היכן מגיע כוחו של היצר הרע. שהרי בני ישראל, כשעשו את העגל ידעו בוודאי שאין בו ממשות כלל, אבל כח ההרגל וההפקרות שהיו קשורים אליהם במצרים משך אותם, ובפרט משך את הערב רב שעלה עמם. והם רצו ליהנות מחיי העולם הזה, וגם שיהיה להם עולם הבא. אבל אין הדבר כן. שני הדברים לא יכולים ללכת ביחד, כיון שבסוף היצר הרע מנצח, ותענוגי הבלי העולם הזה גוברים על העולם הבא.

וסימוכין לדברים, רואים היום אנשים שיש להם קצת אמונה, נותנים קצת צדקה והולכים לבית הכנסת, אבל בשאר הדברים הם עושים מה שרוצים, להתענג מחיי העולם הזה. שכן הם רוצים פשוט ליהנות משני העולמות יחדיו. אבל יש לידע כי כך דרכו של היצר הרע. בהתחלה הוא בא אל האדם ומחזקו באמונה אבל רק בלי לימוד התורה, או שדוחק אותו ללמוד תורה אבל רק שלא יתקן את המידות, ועם זה ידבר מעט לשון הרע ורכילות.

ואם לא די לו ליצר הרע בכך, הוא מגיע אל האדם ואומר לו כי הוא יכול ללכת אל הצדיקים, אבל בד בבד עם זאת יהנה קצת מהעולם הזה. וכאשר האדם כבר מגיע אל הצדיק, הצדיק מסביר לו שאי אפשר להיות קשור לצדיק בזמן שהוא רחוק מהקדוש ברוך הוא. שהרי כל מטרותו של הצדיק לקרבו לה' יתברך. אבל האדם אומר לצדיק שרק יתפלל עליו והוא כבר יסתדר בשאר הדברים. הרי שכל זה מעשה שטן ממש.

אבל הצדיק לא זורק אותו מביתו, שכן כמו שהקדוש ברוך הוא מאריך אפו לרשעים, גם הצדיק מאריך אפו. ואז, לאחר ככלות הכל, בראות היצר הרע שהאדם נמשך כולו לבהמות ולתענוגי העולם הזה, הוא מנתקו לגמרי מהצדיק. אלו הם דברי חז"ל (שבת קה: כך אומנותו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך עד שאומר לו לך עבוד עבודה זרה, והולך ועובד.

כדבר הזה התרחש אצל בני ישראל. בהתחלה הם רצו להמשיך לעבוד את השי"ת ולקבל עצות מגדול הדור, כמו אהרן הכהן. שהרי רצו שדווקא הוא יעשה להם את העגל, או לפחות שישים אצבע יחד איתם כי לא יכלו לעשות כלום בלי גדול הדור. ואפילו שהוא ביקש מהם דבר קשה להביא את תכשיטי נשיהם ובניהם, גם שמעו לו ולא הביאו מן המוכן, שכן רצו לרמוז שכמו שאמרו נעשה ונשמע עכשיו גם כן ישמעו הכל מהצדיק.

אבל עם זאת הם רק רוצים לעשות עגל הרומז לבהמיות שלהם, שרצו ליהנות קצת מהעולם הזה וחשבו שזה לא סותר את דברי ה'. ולכן מובן שפיר מדוע לא הביאו כסף וזהב מאוצרותיהם, ולמה ניגשו בדווקא אל אהרן, כי הוא הצדיק.

אלא שאהרן לא הסכים איתם, שהרי ידע שאסור לעבוד עבודה זרה, ואסור לו שישתמשו בו לצורכם. וידע אהרן בבירור כי אם משה אמר שיחזור, הרי שהוא יחזור. ולכן, מרוב פחד אמר להם להביא את הנזמים מאוזני נשיהם. ודווקא אמר מהאוזניים, כדי שיזכרו במה ששמעו באוזניים בהר סיני (שמות כ. ג.) "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני". ויזכרו במה שאמרו "נעשה ונשמע". אלא שהם חשבו שאפשר לעשות את נשיהם יחד, גם רוחניות וגם גשמיות, גם להתדבק בצדיק וגם לעבוד עבודה זרה, שעל ידה ימשיכו להיות קשורים לבורא עולם.

אלא, שזה איננו נכון כמו שהסברנו כבר לעיל. שבשביל לעבוד את ה' צריך לבטל את שאר הדברים, ואת הכסף צריך רק כדי לקיים בו מצוות, כמו שאמרו חז"ל (חולין צא.). צדיקים חביב עליהם ממונם יותר מגופם. ולמה באמת ממונם חביב עליהם, משום שאם אין ממונם אי אפשר לקיים הרבה מצוות, כמו צדקה וכדו'. וכי כיצד נראים חיים בלי מצוות. אבל לא להשתמש בכסף עבור עבירות וכל שכן לא בשביל עבודה זרה.

וכיון שראו כי אהרן מתנגד לדרכם ההפכפכנית [רוחניות וגשמיות גם יחד], הלכו הם וזרקו קמיע "עלה שור". זאת משום כי רצו שאכן יעלה להם ממש שור אוכל עשב, בהמה ממש. להמחיש שהם רוצים ממש בהמיות והפקרות. ואולי אף רצו שיצא אדם מהאש, מכשף אשר יוכל להנהיגם בדרך הרעה שלהם, ברוחניות אבל גם בגשמיות ובהבלים.

אבל הקדוש ברוך הוא ברוב רחמיו רצה להפחית מערך העולם הזה. להראות להם שאי אפשר להיות קשור בשני העולמות, בבחינת לעשות מעשה זמרי ולבקש שכר כפנחס (ראה סנהדרין מד:), אז הראה להם שאפילו שהם מכשפים גדולים ומחפשים לחיות כמו בהמה גדולה שנוגחת על ימין ועל שמאל [שור], הקדוש ברוך הוא הוציא להם רק עגל קטן. דבר שהיה שינוי בטבע. שכן הם זרקו שור ויצא עגל.

ואם כן, הם היו צריכים לעשות חשבון הנפש ולהתבונן שיש כאן שינוי, שלא יצא מה שרצו ואולי זה סימן שהקדוש ברוך הוא כועס. ולא עוד, הם רצו שיצא שור בדמות יוסף הצדיק הרומז הן לבהמיות והן לצדיק, באשר רצו שיהיו נשיהם יחד. אבל במקום שילעגו על עצמם, שהרי יצא "עגל" מלשון "לעג" הם חטאו ואמרו (שמות לב. ד.) "אלה אלהיך ישראל".

»» המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה לכתובת: p@hpinto.org.il ««

פרשת כי תשא, ט"ז אדר תשע"ב

ירושלים	תל אביב	באר שבע	
17:08	17:23	17:25	הדלקת נרות
18:20	18:22	18:22	מוצאי שבת
19:00	18:58	19:00	רינוי תם

הילולא דצדיקא

טז - רבי פנחס מנחם אלתר, האדמו"ר מגור	יט - רבי יוסף חיים זוננפלד, גאב"ד ירושלים
יז - רבי פתחיה מזרבי בירדוגו, מח"ס "נופת צופים"	כ - רבי שלמה זלמן אויערבך, ראש ישיבת קול תורה
יח - רבי ישראל יעקב פישר,	כא - רבי אלימלך מוליזנסקי, בעל נועם אלימלך
ראב"ד העדה החרדית	כב - רבי אלעזר הלוי בן טובו, מח"ס פקודת אלעזר

מעשה שהיה

ועוד מחפשים את הכלים

לא רואים את סוף המערה, שכנראה ממוקמת בשיפוע. יש בידי את צילומי המערות!"

בשלב מסוים, עיכבו השלטונות את המשך החיפושים. רבי יצחק שלמה נשמע מיצר על כך ומשער שמדובר בכאלה שלא מעוניינים "שיזכירו לעם ישראל את תפארתו". והוא מסיים באנקדוטה שהתרחשה כאשר סיפר לו מר ג'ונס על ה"קלל" שהוא עתיד למצוא: "אמרנו לו שהגויים מטמאים כזבים. חשבנו שהוא יתרגז אבל הוא אמר: תארגנו את זה, אני לא אגע בזה, כשאני אמצא את הקלל הזה אביא מה שאתה מציע ואתם תשמרו אותו בטהרה".

ושרף את מכתבו של אבא

גילויים מרעיישים היו גם בזמנינו, כפי שמסופר ב"הכל לאדון הכל" - סיפור חייו של הרב יעקב יוסף הרמן זצ"ל: יהודי חרש את אדמתו בארץ ישראל, כשהעמיק לחפור, הרגיש כי האדמה קורסת תחתיה, וגילה מערה עמוקה. הוא שלשל עצמו בחבל לתוך המערה. על אף שבמערה שרר חושך מוחלט, נחשפו לפניו אוצרות זהב מופלאים שהאירו את המערה כאילו קרני השמש הזוהרות חדרו לתוכה. כשחזרה אליו שלווה רוחו, בדק את חפצי הזהב מקרוב, כאשר תפש מה הם אוצרות אלה, התאבן בתדהמה. לבטח, חשב, אלה הם כלי המקדש מבית המקדש, שודאי נטמנו שם בתקופת חורבן בית המקדש, כמעט אלפיים שנה קודם לכן. הוא כיסה את המערה באדמה, כדי שאי אפשר יהיה להבחין בפתחה, התגלית המזעזעת העיקה על לבו ועל דעתו, הוא חיפש אדם חכם וגדול בתורה לפניו יוכל לחשוף את צפונותיו, אך לא רצה להפקיד את סודו בידי מישהו בארץ ישראל, פן תדלוף הידיעה, הוא החליט לנסוע לאמריקה. כשהגיע לניו יורק, ערך חקירות חשאיות בקשר לאדם גדול וירא שמיים, שיוכל לעזור לו בעניין זה, יעצו לו לפנות אל אבא.

במשך ימים מספר בא ל"תפארת ירושלים", להקשיב לשעוריו של אבא, לאחר מכן ניגש אל אבא וסיפר לו בדייקנות את מה שראה בארץ ישראל. כששוכנע אבא, שהיהודי הזה דובר אמת, החליט שהאדם היחיד עלי אדמות שאפשר לתת בו אמון בענין תגלית מרעיישה זו, הוא ה"חפץ חיים". אבא שלח מכתב רשום אל בנו נחום דוד שלמד במיר בפולניה, הוא צירף מכתב תחום אל ה"חפץ חיים", והורה לנחום דוד להעביר אליו את המכתב מיד מבלי לפתחו. נחום דוד נסע לראדן תיכף ומיד, נושא עמו את הודעת אביו, מכיון שכתב ידו של אבא היה קשה לקריאה, בקש ה"חפץ חיים" מנחום דוד לקרוא באזניו. ה"חפץ חיים" הקשיב בריכוז רב לקריאתו של נחום דוד, לאחר מכן הוציא מהארון ספרים אחדים ושקע בעיון בהם, לאחר זמן מה אמר לנחום דוד, שלאור התיאור של האתר, בו נגלתה תגלית זו, כלי זהב אלה יכולים בהחלט להיות כלי הקודש מבית המקדש. אז הדליק ה"חפץ חיים" גפרור ושרף את מכתבו של אבא, עד שלא נשאר ממנו אלא אפר. הוא יעץ לנחום דוד לא לגלות כהוא זה לאיש, והוסיף "כל עוד היהודי הזה בחיים יישמר הסוד הזה..."

הקלטה נדירה המעוררת השתאות, פורסמה לא מכבר ע"י תלמידיו של הגה"צ רבי יצחק שלמה זילברמן זצ"ל, בה נשמע קולו הזך של רבי שלמה: "הוא מצא בשתי מערות כמות גדולה של חמש מאות קילו קטורת. בית אבטינס הכינו

זאת..."

"האם אין לחשוש בקטורת זה משום מעילה?" הוא נשאל ע"י אחד מתלמידיו, והוא משיב: "מסתמא נזהרו שלא לקדש את זה".

ראשיתה של תחילת הפרשה המרתקת, מצויה בד"ר וונדיל ג'ונס, אמריקני יליד טקסס שעלה לארץ ישראל ואף קיבל על עצמו לשמור שבע מצוות בני נח. ג'ונס השתתף בחפירות רבות במזבד יהודה ובאזור ירושלים. הוא עסק רבות בחיפושים אחר ארון הקודש והמשכן, והיה שותף בצוות שהודיע על גילוי שמן האפרסמון המקראי.

מר ג'ונס החל לחקור את נושא כלי המקדש, והגיע ל"מגילת הנחושת". מדובר במגילה ידועה שהתגלתה לפני כשישים שנה בחפירות במערות קומראן שבעבר הירדן. במגילה זו נחרטו רמזים שונים אשר מובילים לשישים וארבע מערות, בהן נטמנו דברים מירושלים לפני חורבן בית שני. לעצם המגילה יש סימוכין מספר עמק המלך לרבי נפתלי הרץ בכרך זצ"ל, אשר מזכיר כדברים האלה בשם ברייתא לא ידועה.

חוקרים רבים בדקו את המגילה, אך אף אחד לא הצליח לפענח את הרמזים הלכה למעשה. מר ג'ונס השקיע הרבה בנושא ולפי הרמזים חיפש אחר המערות. הוא הצליח לגלות ארבע מערות, והציג את ממצאיו בפני הגרי"ש זילברמן. בשתי מערות גילה כמות גדולה של חומר, אשר לאחר בדיקות מעבדה התגלה כקטורת. אם כי רק תשע מהסממנים וזהו בו, ושתיים לא. לאחר התגלית יצאו מתלמידיו של רבי יצחק שלמה למערות וליקטו מהפירורים שנותרו שם. "אני עוקב אחר התהליך כבר כמה שנים", נשמע רבי יצחק שלמה בקלטת.

לפי ההוראות של המגילה המשיך מר ג'ונס בחיפושים, עד שעמד בפני גילוי ה"קלל". כלי זה מוזכר מספר פעמים במשניות בהקשר של אפר פרה, כמו במסכת עדויות (פ"ז מ"ה) "העיד רבי יהושע ורבי יקים איש הדר על קלל של חטאת". וברע"ב: "כלי חרס שאפר פרה מונח בו". אך יצוין שברמזים שהיו בידי הגוי, לא התבאר אם אותו קלל שטמון במערה מלא באפר פרה או שמא ריק. "אני לא יכול להירגע מהקופסאות האלה", נשמע רבי יצחק שלמה בהתרגשות, "בית אבטינס לפני אלפיים שנה ישבו פה..."

רבי יצחק שלמה מומשיך ומספר על המערה הבאה שהתגלתה, אך עדיין לא נחפרה: "מדובר במערה בעלת שמונה מטר גובה, ברוחב ארבעים וחמישה מטרים ובאורך שלא נמדד. המערה התגלתה באמצעות ציוד משוכלל, בצילום אווירי שנעשה ממטוס. בצילום

la parution d'un nouveau joyau de Torah

Le Kéréme David
sur les Pirke Avot

C'est avec
une grande
joie que
nous vous
annonçons!

Le Kéréme David
sur les Pirké Avot

תולה ארץ על בלימה
נצור לשונך

סיבת הגלות

כל סיבת גלותינו היא מחמת מעשה המרגלים, וחטאם היה בלשון הרע שדיברו על ארץ ישראל, ומחמת שבכו בכיה של חינום נגזר עליהם לבכות בכיה לדורות בט' באב. וכן חכמי ישראל שנהרגו בזמן שמעון בן שטח, היה זה על ידי רכילות, כמבואר בקדושין (סו.). וכן הריגת התנא רבי אליעזר המודעי היתה מחמת רכילות, ומחמת כן נחרבה העיר ביתר.

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

הקדוש ברוך הוא חס על כבודם של צדיקים

ואם נכונים הדברים, מובן שפיר מדוע גם לא יצא כדמות אדם, שהרי אם כן גם אז היו קוראים לעבודה זרה זו בשם יוסף הצדיק, אבל הקדוש ברוך הוא חס על כבודו של צדיק. הרי שהם ברוב גאוותם אמרו "אלה אלהיך ישראל" על דבר שכלל לא התכוונו אליו.

וסימוכין לדברים שכתבתי, מצאתי באר היטב בספר הקדוש "באר מחוקק" שכתב בענין אחר, וזה תורף דבריו: לפעמים האדם עצמו אינו יודע מה נעשה בקרבו, הגם שיש מהפיכה בקרבו והוא מלא תסיסה בעצמו, הוא בעצמו אינו מכיר טרם הגיע המהפיכה לידי ביטוי, ועדיין הוא מצוי מתחת לסף ההכרה. עד כאן תורף דבריו הקדושים.

כך היה הדבר אצל בני ישראל. הם רצו שור ויצא עגל. אבל הם לא רצו לתת לעצמם זמן לחשוב אולי יש דברים בגו, ויש לעשות חשבון הנפש, כי לא התרחש מה שהם רצו. אלא אמרו מיד "אלה אלהיך ישראל".

וכבר חזינו גם כיום הרבה אנשים ששומעים דרשה, וכי אז הם מתעוררים, אבל אחר כך יוצאים ואומרים כי הדברים לא קשורים אליהם, והם לא יכולים לשאת את הדברים. דבר זה מעשה שטן הוא. שהרי יש לקחת מוסר השכל מכל מה שרואים ושומעים, כיון שלכל דבר יש לו שייכות לאדם באם האדם ראה או שמע אותו. והבן.

בגמרא (מס' סוטה ג.) מובא שלבני ישראל קמיע שהיה כתוב עליו "עלה שור" בו השתמש משה רבינו ע"ה כאשר העלה את ארונו של יוסף מהיאור, ואותו הם זרקו לאש שבו השליך אהרן את נזמי הזהב של נשות בני ישראל.

וצריך להבין, באם באמת בני ישראל זרקו את הקמיע שכתוב עליו "עלה שור", מדוע יצא רק עגל מהאש, הרי היה צריך לצאת או שור או אדם, כיון שעל הקמיע כתוב "עלה שור". ועוד, שבקמיע זה משה העלה את יוסף מהיאור שהיה איש.

ועל כולנה, איך בני ישראל הגיעו בכלל לטעות כזאת טעות גדולה, להגיד על עגל אוכל עשב את המילים "אלה אלהיך ישראל"?

ובעצם הענין, מדוע זה באמת לא יצא שור מהאש. אמר לי בני הרב רפאל הי"ו, שכן מכאן רואים שהקדוש ברוך הוא חס על כבודם של צדיקים. שאם היה יוצא דמות שור זה היה מרמז על יוסף הצדיק, וכי אז הם היו קוראים לעבודה זרה בשם "יוסף הצדיק" ולכן יצא רק עגל.

"ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם" (ל. יב.)

כך דרשו חכמינו ב"מדרש אגדה: לפי שהיו ישראל חייבים מיתה בחטא העגל, ואמר הקדוש ברוך הוא: "ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם, ולא יהיה בהם נגף". כיון ששמעו ישראל כך, התחילו אומרים: לשוא טרחנו כל אותה טרחה בבית מצרים ובבית הים. עכשיו אנו נותנים כל עמלנו בפדיון נפשנו.

אמרו: אם מי שהוא המאנס נערה בתולה, נותן חמישים כסף, ומי שהוא מוציא שם רע על אשתו, נענש במאה כסף, אנחנו, שאנסנו (עברנו על) דברו של מקום, שאמר: "לא יהיה לך אלהים אחרים" (שמות כ' א'), והוצאנו שם רע על הקדוש ברוך הוא, ואמרנו לעגל "אלה אלהיך ישראל", על אחת כמה וכמה שצריך כל אחד ואחד מישראל ליתן כהנה וכהנה.

ועוד אמרו: שור שנגח את העבד, נאמר בבעליו: "שלשים שקלים יתן לאדוניו" (שמות כ"א ל"ב) ואנחנו המרנו כבודו בעגל, בתבנית שור, על אחת כמה וכמה.

ידע הקדוש ברוך הוא מה בליבם של ישראל. אמר לו, למשה: לך אמור לישראל, שלא יתיראו. חייך! לא כיכר כסף ולא מאה כסף ולא חמישים שקלים ולא עשרה ואף לא שקל אחד, אלא: "זה יתנו כל העבר על הפקדים - מחצית השקל".

אותה שעה הוציא הקדוש ברוך הוא מתחת כיסא הכבוד כמין מטבע של חצי שקל של אש, והראהו למשה ואמר לו: "כזה יתנו".

"וישבר אותם תהות ההר" (ל. יט.)

יש לדקדק, שהרי שנינו 'השובר כלים בחמתו - כאילו עובד עבודה זרה'. ואם כך היאך שבר משה את הלוחות בכעסו?

וביאר רבי אברהם חזקוני בספרו "שתי ידות", על פי יסוד דברי רבינו המהרש"א, שהקורע דבר טפל ולא עיקר, אין בזה איסור

מן המעיין

של הקורע בחמתו. ובירושלמי מסכת שקלים מבואר, שבשעה שבני ישראל חטאו בעגל, פרחו האותיות מהלוחות, ונמצא אם כן שהלוחות היו טפל ולא עיקר, שהרי כל עיקרם היה באותיות הקדושות שנכתבו בהם.

ואם כן נמצא שבכי האי גוונא, אין איסור של השובר כלים בחמתו.

חיים בפרשה

ממשנתו של רבינו חיים בן עטר זיע"א

בעל אור החיים הקדוש

"ממלח טהור קדש". (ל. לה.)

נראה כי פירוש טהור הוא שלא יראה בו ערבוב גוונים, כי לצד שיש בו אחד עשר סממנים יתרבו הגוונים, והגם שיערבם יחד לצד ריבוי הסממנים וריבוי הכמות שלש מאות ושישים ושמונה מנים, תשאר איזה פינה בו שאין הגוון שוה בה. והגם שיהיה שוה, אף על פי כן כשידקדק בחוש דקות הראות, ישכיל כי איננו גוון אחד, ואינו קרוי מציאות זה טהור. לזה אמרו "ממלח טהור", פירוש זך, שיראה גוון אחד ממש באמצעות התערבות מעשה אומן, ובאמצעות היותה דק ביותר.

ארזי הלבנון

לדמותם של חכמי ישראל

הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל

מחשובי פוסקי
ההלכה בדור
האחרון היה
הגאון רבי שלמה
זלמן אויערבך זצ"ל,
יליד שכונת שערי
חסד שבירושלים
שהוקמה מעט לפני
כן מחוץ לחומות העיר
העתיקה. הגרש"ז, נקרא
על שם סבו רבי שלמה זלמן
פרוש. כינוי זה נדבק בו בשל היותו

לאחר מותו הספר 'התורה המשמחת' בה יוחד פרק שלם לענוותנותו שלא ידעה גבולות. למרות שהיה מקובל כגדול הדור וכראש וראשון לפוסקים, סלד מתוארי הגאונות שהצמידו לו. כשראה באחד העיתונים של הציבור החרדי שכתבו עליו את התואר 'פוסק הדור', היה מתקשר אל מערכת העיתון 'להזהיר' את העורכים שלא יתינו לחזור על זה שוב. למרות שבענוותנותו התנגד הגרש"ז לתואר 'פוסק הדור', לא היה תואר אחר שהולם את מעמדו ההלכתי. שמו של רבי שלמה זלמן הלך והתפרסם עם השנים כפוסק אדיר, ומכל קצוות הארץ עלו ובאו לשאול אותו בהלכה ולקבל ממנו עצה ותושיה. המגוון העצום של השאלות ושל הפונים שפנו אליו, היה מדהים. הוא היה עונה תדיר על שאלות הלכתיות בתחומי הרפואה, המדע והטכנולוגיה, תוך למידת הנושא והתאמתו לכלים ההלכתיים אותם רכש. בעומק עיונו ועוצם תבונתו, זכה להנחיל הלכות ערוכות בעניינים הנוגעים להלכות שבת, בנושאים המתחדשים חדשים לבקרים בהתקדמות הטכנולוגיה.

אחד ההוראות שהורה הגרש"ז נוגע לזמן השקיעה, שבו נקט שבמקומות שיש הרים המסתירים את השמש, והיא מתכסית מהעניינים זמן מוקדם יותר ממה שאם לא היו הרים, הרי שצריכים לחשב את זמן השקיעה לחומרא לכל דיני התורה, לפי הזמן שהשמש שוקעת לעיני יושבי המקום, בניגוד ללוחות שחישובו את זמן השקיעה לפי ניכוי ההרים המסתירים את השמש. והדבר נפקא מינה להלכות שבת, שבמקומות שכאלה שיש הרים המסתירים את השקיעה, צריכים להחמיר עוד זמן מוקדם יותר בכניסת השבת, ולא לסמוך על זמן השקיעה שבלוחות. גאונותו של רבי שלמה זלמן לא חיפתה על חביבותו המיוחדת לכל אדם ולכל יהודי באשר הוא. כל אדם יכול לדפוק על דלתו או להתקשר אליו, וכולם קבלו תשובות ברורות גם על השאלות הפשוטות ביותר. גם בהלכות צבא ומלחמה היה הרב סמכות הלכתית. סיפר הרב רא"ם הכהן, ראש ישיבת ההסדר בעתניאל, ששימש סמ"פ בפלוגת שריון במלחמת "שלום הגליל", כי בחופשה הראשונה שהייתה לו ניגש לגרש"ז עם שאלות הלכתיות שאסף במשך התקופה. למרות השעה המאוחרת והתחייבויות קודמות, הקשיב לו הרב בסבלנות וענה אחת לאחת. הרב רא"ם שאל על רכב שהביא מדים בשבת, אם מותר להשתמש בו בגלל איסור תחומין והוצאה מרשות לרשות. הגרש"ז כעס ואמר: "חייל במלחמה שהבגדים שלו מלוכלכים, אתה תיסע בשבת ותביא לו בגדים נקיים. אחרת הוא לא יילחם טוב!" דור ישרים מבורך העמיד רבי שלמה זלמן. כשכל בניו וחתניו משמשים בקודש בהרבצת התורה ופסיקת ההלכה. זכותו תגן עלינו.

פרוש מהבלי העולם הזה, כאשר היה צם תקופה ארוכה לפני עלייתו ארצה, ממוצאי שבת ועד לקידוש ליל שבת, כדי שיהיה ראוי למעלת וקדושת ארץ ישראל. אביו היה הרב חיים יהודה לייב אויערבך, ראש ישיבת המקובלים "שער השמים", ומהדמויות הבולטות של היישוב הישן בירושלים. כבר מילדותו ניכרו בו שקדנות וגאונות. למרות המחסור הרב ששרר בבית הוריו למד ש"ס ופוסקים על מנת להשיע את רעבונו. לקראת סוף ימיו העיד על עצמו: "בצעירותי לא ידעתי מהי הרגשתו של אדם שבע. חולשת הגוף שלי נובעת מתת תזונה שידעתי בילדותי". בהזדמנות אחרת אמר לתלמיד "כשבבית נותרה רק חתיכת בצל - הופך גם הבצל למתוק". מצעירותו השקיע רבי שלמה זלמן את כל כוחותיו בלימוד הוראה ופסיקה ובשנת תרצ"ה, בהיותו בן עשרים וחמש בלבד, הוציא לאור את ספרו "מאורי האש" על ענייני חשמל בשבת. בהמשך עסק גם בהלכות התלויות בארץ ולקראת שנת השמיטה - שנת ה'תש"ה פירסם את ספרו "מעדני ארץ" על הלכות שביעית. עולם התורה זכה ליהנות מאורו גם כאשר כיהן הגרש"ז ועמד בראשות ישיבת "קול תורה" למעלה מיובל שנים עד לפטירתו ביום כ' באדר א' תשנ"ה. היה זה בשנת תש"ט, כשנפטר ראש ישיבת קול תורה הגאון רבי יחיאל מיכל שלזינגר זצ"ל, נקרא רבי שלמה זלמן לבוא ולכהן כראש הישיבה. תלמידים רבים העמיד רבי שלמה זלמן בישיבה המפוארת, רבים מביניהם חיים עמנו כיום ובפיהם סיפורים נפלאים על רבם שהיה ואיננו. ישנם סיפורים מדהימים על גאונותו, על שקידתו בתורה, על למדנותו ועל מידותיו המופלאות, סבלנותו, שמחת החיים שפיעמה בו תמיד, ענוותנותו וחביבותו לכל אחד מישראל.

מלבד גאונותו בתורה ופסקי ההלכה שלו בכל תחום ועניין, פורסם

אנשי אמונה - תולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

והוא ימות בתוך 12 חודש, וכי אז היורשים יצטרכו להשיב לך את הגניבה.

גב' דרעי חזרה לביתה, וסיפרה לשכנותיה את דברי הרב במלואם. הדברים הגיעו, כמובן, גם לאזני אותה שכנה שגנבה את הצמיד. זו פחדה לנפשה ומיהרה להשיב את הצמיד הגנוב אל בעליו. היא השליכה את הצמיד לתוך חדרה של גב' דרעי, ואמרה לה; הנה הצמיד נמצא בחדרך...
ואכן, לאחר שזו החזירה את הצמיד זכתה גם לשוב בתשובה, עזבה את דרכה הרעה, והפכה ליהודיה כשרה ומאמינה בהשם.

יום אחד כאשר גב' דרעי חזרה לביתה, אחז אותה שוד ושבר: צמיד הזהב שלה, ששווייה היה חמישים אלף פראנק, אותו הנחה במקום שמור, נגנב ונעלם כלא היה.

משיחות שקיימה עם מכריה, נודע לה כי ידה של שכנתה היה במעל.

בצר לה פנתה גב' דרעי לרבי חיים פינטו זיע"א וביקשה ממנו עצה, כיצד להחזיר את הצמיד אליה. היא נתנה לרב סכום כסף, ובנוסף גם שמן למאור למנורת הרב, וביקשה את ברכתו.

אמר לה הרב: לכי לביתך, ואמרי לכל שכנותיך כי היית אצלי, ואני אמרתי לך, כי זה שגנב את הצמיד לא יוציא את שנתו,